

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА**

Перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Виробнича практика
Викладач	Шотурма Наталія Володимирівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	+380977695896
E-mail викладача	nataliia.shoturma@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	практична підготовка
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС (270 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/course/subscription/through/url/705bf9fceedf8d5d1ea9
Консультації	впродовж виробничої практики

2. Анотація до навчальної дисципліни

Основною метою виробничої практики є закріпити на практиці теоретичні знання з дисциплін спеціалізації, зорієнтуватися у виборі журналістської спеціалізації, вдосконалити фахову майстерність, з'ясувати які складові майстерності вимагають доопрацювання під керівництвом викладачів кафедри та наставників від бази практики. Виробнича практика – це заключний етап практики студентів спеціальності 061 Журналістика, саме тому основне завдання цього етапу – дати можливість студентам спробувати себе в ролі журналіста, сформулювати пріоритети щодо майбутнього працевлаштування, а також дати можливість створити авторський медійний продукт, що може мати подальшу реалізацію. Під час практики студент призначаються на посаду журналіста, беруть участь у роботі редакції (відвідують усі заходи, що розподіляються на конкретний відділ чи на конкретного журналіста), беруть участь у розробці й створенні нових медійних продуктів. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при отриманні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Виробнича практика проходить у одному з видів ЗМІ/організацій/підприємств на вибір студента.

Крім того, практика дає можливість студентам створити матеріали для творчого захисту бакалаврської роботи і зібрати емпіричний матеріал для кваліфікаційної наукової роботи.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою та цілями виробничої практики є:

- узагальнення набутого досвіду роботи у конкретному колективі і при виконанні професійних функцій і завдань;
- вивчення стану предмета (об'єкта) дослідження у конкретних умовах;
- проведення діяльності, спрямованої на удосконалення і завершення дипломної роботи: перевірка припущень, зібраних фактів, ілюстративного матеріалу, зроблених висновків; завершення роботи над творчим проектом (продуктом).

Основними завданнями фахової практики є:

- остаточне опрацювання вихідного матеріалу для виконання аналітичної і спеціальної частин дипломної роботи;
- опрацювання науково-методичної літератури і джерел щодо теми дослідження;
- пошукова робота в бібліотечних установах, у закладах і організаціях, що мають зв'язок із темою дипломного дослідження;
- остаточне оформлення результатів наукової (творчої) роботи та представлення її на кафедрі для попереднього захисту.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та професійні компетентності, якими повинен оволодіти чи які може удосконалити студент у результаті вивчення дисципліни:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 07. Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК 03. Здатність створювати медіапродукт.

СК 04. Здатність організувати й контролювати командну професійну діяльність.

СК 06. Здатність до провадження безпечної медіа діяльності.

Програмні результати навчання

ПР 01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР 05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР 06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР 07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР 08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПР 18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни - 270 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	0 год.

семінарські заняття / практичні / лабораторні	0 год.
самостійна робота	270 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	061 Журналістика	4	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
<u>У друкованих засобах масової комунікації</u> Змістовий модуль 1. Методика створення журналістських творів Тема 1. Елементи журналістських творів. Тема 2. Принципи і методи побудови журналістських творів. Тема 3. Зображально-виражальні засоби журналістської творчості. Тема 4. Основні поняття журналістської майстерності.	-	-	70
Змістовий модуль 2. Інформаційні жанри журналістики Тема 5. Моделі побудови інформаційних матеріалів. Тема 6. Огляд: види і способи створення. Тема 7. Методичні засади підготовки статті. Тема 8. Репортаж на сторінках друкованих ЗМІ.	-	-	65
Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри в пресі Тема 9. Аналітичні жанри журналістики. Тема 10. Цінність коментаря. Тема 11. Жанрова особливість інтерв'ю: діалогічний характер. Тема 12. Складові майстерності розмови з опитуваним.	-	-	70
Змістовий модуль 4. Художньо-публіцистичні жанри друкованих ЗМІ Тема 13. Художньо-публіцистичні жанри преси. Тема 14. Сатиричні жанри друкованих ЗМІ.	-	-	65

Тема 15. Публіцистичні і художні прийоми та засоби відображення в малюнку.			
На радіо: Змістовий модуль 1. Засади функціонування радіо. Тема 1. Особливості програмування, форматування та типи радіопрограм. Тема 2. Особливості сприймання радіопрограм. Тема 3. Жанри радіожурналістики.	-	-	70
Змістовий модуль 2. Інформаційне радіомовлення Тема 4. Інформаційні жанри радіомовлення. Тема 5. Радіорепортаж: різновиди. Тема 6. Радіоінтерв'ю: специфіка створення.	-	-	65
Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри радіомовлення Тема 7. Специфіка аналітичних радіожанрів. Тема 8. Радіоогляд: жанрові ознаки. Тема 9. Радіокоментар і радіобесіда.	-	-	70
Змістовий модуль 4. Художньо-публіцистичні жанри радіомовлення Тема 10. Основні ознаки художньо-публіцистичних радіожанрів. Тема 11. Радіонарис: предмет і жанрові ознаки. Види радіонарису. Специфічні риси радіонарису. Зображально-виражальні засоби радіонарису. Тема 12. Радіокомпозиція. Тема 13. Радіофільм і радіодрама: жанрові ознаки.	-	-	65
На телебаченні: Змістовий модуль 1. Телебачення спосіб масової комунікації: засади функціонування Тема 1. Програмування, форматування та типи телепрограм. Тема 2. Правові особливості телекомунікації.	-	-	70
Змістовий модуль 2. Інформаційне телемовлення Тема 3. Жанри сучасного телемовлення. Тема 4. Журналістські ампула в програмі новин. Тема 5. Телевізійний репортаж і кореспонденція. Тема 6. Телевізійне інтерв'ю як базовий журналістський жанр.	-	-	65
Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри телебачення Тема 7. Особливості створення підсумкової щотижневої програми. Тема 8. Особливості публіцистичного виступу в кадрі: структура, стилістика, вимоги до телемонологу.	-	-	70

Тема 9. Телевізійний діалог: бесіда, дискусія, ток-шоу.			
Змістовий модуль 4. Художньо-публіцистичні жанри телемовлення Тема 10. Основні ознаки художньо-публіцистичних жанрів телевізійної журналістики. Тема 11. Телевізійний нарис як жанр художньої телепубліцистики. Тема 12. Телевізійний есей як жанр екранної публіцистики. Тема 13. Телевізійний фільм як синтез усіх телевізійних жанрів.	-	-	65
<u>У пресслужбах:</u> Змістовий модуль 1. Планування та організація діяльності прес-служби Тема 1. Організація роботи комунікативної складової організації Тема 2. Правові особливості пресслужб.	-	-	70
Змістовий модуль 2. Робота із партнерами та замовниками інформації, вітчизняними та зарубіжними інформантами Тема 3. Інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.. Тема 4. Співпраця з інформантами та партнерами.	-	-	65
Змістовий модуль 3. Створення інформаційних матеріалів, підбірка тематичних матеріалів для медіа Тема 5. Канали розповсюдження в медіа офіційних повідомлень; Тема 6. Пресрелізи, пресанонси, прескіт, інформаційно-новинні жанри, відеоматеріали заяви і теле-, фото- і аудіоматеріалів для ЗМІ.	-	-	70
Змістовий модуль 4. Інформаційні майданчики Тема 7. Робота веб-прес-офісу. Тема 8. Види моніторингу публікацій у ЗМІ.	-	-	65
<u>На інтернет-ресурсах:</u> Змістовий модуль 1. Рекламна діяльність у ЗМІ Тема 1. Організація роботи на сайті(онлайн-видання). Тема 2. Рекламна стратегія медіа.	-	-	70
Змістовий модуль 2. Жанрове різноманіття на інтернет-ресурсах Тема 3. Інформаційні жанри. Тема 4. Аналітичні та художньо-публіцистичні жанри, особливості їх побудови.	-	-	65

Змістовий модуль 3. Створення інформаційних матеріалів, підбірка тематичних матеріалів для медіа Тема 5. Принципи редакторської діяльності до підготовки й оприлюднення контенту. Тема 6. Різні форми подачі матеріалів: мультимедійна стаття, журналістська стаття у форматі стор елінгу, відеоподкаст, слайд-шоу.	-	-	70
Змістовий модуль 4. Специфіка користувацької аудиторії сайту та методи її вивчення Тема 7. Аудіо- та відеоформати, анімаційні, музичні формати, слайд-шоу, flash-презентації, інфографіка.	-	-	65
Загальна	-	-	270

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль здійснюється факультетський керівником-методистом, керівниками-методистами за фахом протягом проходження студентами практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять. Оцінювання результатів здійснюється з урахуванням таких критеріїв: - вчасне подання звіту з практики – 5 балів; - правильність оформлення документації – 5 балів; - характеристика з місця практики – 10 балів; - ведення щоденника – 15 балів; - публікації: тематика, оригінальність – 50 балів; - належне виконання редакційних завдань – 15 балів. Загальна кількість – 100 балів.			
	Оцінка в балах	Оцінка національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	A	зараховано
	80-89	добре	B	
	70-79		C	
	60-69		D	
	50-59	E		
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F		

Вимоги до письмових робіт	-
Практичні заняття	<p>За час практики студент повинен:</p> <p><i>У друкованих засобах масової інформації:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити й опублікувати не менше шести матеріалів інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів. 2. Спробувати себе як коректор чи літературний редактор. 3. Проаналізувати роботу редакції за період практики. Внести пропозиції щодо вдосконалення журналістських матеріалів. <p><i>На радіо:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити не менше шести радіоматеріалів інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів, або два радіонариси чи радіофільми. 2. Спробувати себе як випусковий редактор у випусках новин, або сценарист, або режисер. 3. Проаналізувати роботу редакції за період практики. Внести пропозиції щодо вдосконалення журналістських радіоматеріалів. <p><i>На телебаченні:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити не менше шести телевізійних матеріалів інформаційних та аналітичних жанрів, або два телевізійних нариси чи фільми. 2. Спробувати себе як випусковий редактор у випусках новин, або сценарист, або режисер. 3. Проаналізувати роботу редакції за період практики. Внести пропозиції щодо вдосконалення журналістських телематеріалів. <p><i>У пресслужбах:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати пресрелізи, заяви і теле-, фото- і аудіоматеріалів для ЗМІ; 2. Здійснювати оперативне розповсюдження в медіа офіційних повідомлень; 3. Підтримка робочих контактів з головними редакторами ЗМІ, відомими журналістами, впливовими експертами та лідерами думок; 4. Участь у підготовці та проведенні офіційних візитів і робочих поїздок керівників своєї установи (організації, компанії); 5. Проведення моніторингу. <p><i>На інтернет-ресурсах:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знати специфіку рекламної діяльності сайту (онлайн-видання); 2. Оперативно готувати для потреб сайту журналістські матеріали про події в усіх жанрах; 3. Уміти оперативно редагувати журналістські матеріали; 4. Створити «портрет користувачів» сайту за різними категоріями (вік, стать, актуальна інформація, географія тощо).
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної журналістської діяльності студентів протягом визначеного періоду.

	<p>Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Документація з практики, визначена програмою практики, здається студентами-практикантами на перевірку упродовж трьох днів після закінчення практики. Залік є підсумковою формою перевірки результатів виконання студентами завдань практики.</p> <p>Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики, керівники-методисти за фахом і, за можливості, від баз практики.</p> <p>Термін засідання комісії із захисту практики встановлюється факультетським керівником-методистом практики і узгоджується з завідувачами кафедрами, завідувачем відділу виробничої (навчальної) практики, проректором.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю (залік)</p> <p>Форма здачі (комбінована).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності регулюється Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfg) та Кодексом честі університету (http://surl.li/emmg1).</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями. Спілкування з викладачами здійснюється під час консультаційних годин (або за попереднім погодженням із викладачем). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями.</p>
Відвідування занять	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Відвідування практичних занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування)</p>

	навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.
Неформальна освіта	Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Релакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

Основна

Друковані ЗМІ

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Підручник. Львів: ПАІС, 2008. 270 с.
2. Капон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед прес. К.: Видавничий дім: «Києво-Могилянська Академія», 2005. 158 с.
3. Нерух О. Першооснови журналістської творчості: навчальний посібник. Х.: Світ дитинства, 2000. 106 с.
4. Почепцов Г. Г. Інформаційні війни. К.: Ваклер: Рефлбук, 2000. 576 с.
5. Приступенко Т. О. Деякі аспекти етичної діяльності вітчизняних журналістів під час виборчих баталій. Публіцистика і політика : зб. наук, праць / за ред. проф. В. І. Шкляра. К., 2001. Вип. 2. 354 с.

Інформаційні ресурси

1. URL : <http://www.cjr.org> («Columbia Journalism Review»).
2. URL : <http://www.fair.org> («Fairness and Accuracy in Reporting»).
3. URL : <http://www.ifj.org> (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
4. URL : www.ji.lviv.ua (Незалежний культурологічний часопис «І»).
5. URL : <http://www.mediachannel.org> («Media Channel»).
6. URL : <http://mediaed.org> (Media Education Foundation).
7. URL : <http://www.mediakrytyka.info> («Медіакритика» – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка).
8. URL : <http://www.presswise.org.uk> («Press Wise Trust»).
11. URL : <http://www.telekritika.kiev.ua/> (Інтернет-видання «Телекритика»).

Радіо

1. Хлистун Г. Ю. Система саморегулювання преси в європейському регіоні. Публіцистика і політика. Зб. наук. пр. Вип. 3. К.: Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, Інститут журналістики, 2002. С. 74-83.

2. Вальтер фон Ла Рош Вступ до практичної журналістики: Навчальний посібник. К., 2005. 229 с. С.61-62.
3. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
4. Михайлин Г.Л. Основи журналістики: Підручник. Вид 3-е доп. і поліпш. К., 2003. 284 с.

Інформаційні ресурси

1. URL : www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Lazut/3_.php
3. URL : www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html

Телебачення

1. Андрищенко М. Ю. Іміджеві імперативи українського телебачення : монографія. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Щек, 2008. 216 с.
2. Бугрим В. В. Журналіст на телеекрані. К., 2000. 46 с.
3. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник Зігфрід Вайшенберг ; За загал. ред. В. Ф. Іванова. К. : АУП, 2004. 262 с.
4. В епіцентрі подій – журналіст / упоряд. В. Чамара, В. Іншаков. Д. : Журфонд, 2005. 400 с.
5. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. пер. з англ. Н. Єгоровець. К. : «Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008. С. 375-386
6. Шаповал Ю. Г. Телевізійна публіцистика: методологія, методи майстерності. Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 2002. 232 с.
7. Ширман Р. Телевізійна режисура. Майстер-клас. К., 2004. 200 с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-видання «Телекритика» URL: http://www.telekritika.ua/www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Lazut/
2. URL: www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html

Пресслужби

1. Антонюк А. С. Характеристики якісного веб-сайту. Сучасні комп'ютерні інформаційні технології : матеріали V Всеукраїнської школи-семінару молодих вчених і студентів. Тернопіль, 22–23 травня 2015 р. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. С. 81–82.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник. За заг. ред. В. Ф. Іванова. К.: Академія української преси, 2004. 262 с.
3. Капрон, Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс: професійний порадник / Пер. з англ.. А.Щенка. К, 2005. 158 с.
4. Ковальчук С. В. Рекламний менеджмент : навч. посіб. / С.В. Ковальчук, Р. В. Бойко, А. В. Корюгін. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 270 с.

Інтернет-ресурси

1. Балаклицький М.А. Зображальна журналістика: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2019. 84 с.
2. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська. Вибране. Л. : Літопис, 2002. С. 53–97.

3. Буряк В. Журналістська творчість як система образної комунікації: навч. посіб. Д.: РВВДНУ, 2016. 60 с.
4. Гол Дж. Онлайн-журналістика. пер. з англ. К. Булкін. К.: «К.І.С.», 2005. 344 с.
5. Горевалов С. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення: навч. посіб. Київ: Київ. міжнародн. ун-т. 2010. 296 с.
6. Горевалов С.І., Зикун Н.І., Стародуб С.А. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення. К., 2010. 296 с.
7. Городенко Л.М. Типологія Інтернет-видань. Друкарство. 2004. №5. С. 25-28.
8. Джефрі Бетчен Вогонь бажання. Зародження фотографії. Київ: Родовід, 2019. 248 с.
9. Джон Тегг Тягар репрезентації: есеї про множинність фотографії та історії. Київ: Родовід. 2019. 248 с.
10. Дмитрів Л. Якість текстового контенту сайту з погляду редактора. Вісник Книжкової палати. 2014. № 9. С. 10–12.
11. Журналістика. Словник-довідник / Упоряд. Михайлин І.Л. К.: Академвидав, 2013. 320 с.
12. Журналістський фах: фотожурналістика: методичні рекомендації / Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка; укл. В. В. Гридчина. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.
13. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості / Підручник. Львів: ПАІС, 2008. 270 с.
14. Зонтаг С. Про фотографію / пер. з англ. П. Тарашук. К.: Основи, 2002. 189 с.
15. Зражевська Н. І. Розуміння медіакультури: комунікація, постмодерн, ідентичність, ідеології, медіаконтроль. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А. 2012. 408 с.
16. Іванюха Т. В., Тупіков М. С. Функції фотоілюстрації у сучасних молодіжних виданнях. Молодий вчений. 2016. № 12. С. 190-192.
17. Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ. перекл. з англ. А. Іщенко К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. 324 с.
18. Локтіонова Д. А. Фотографія як джерело соціальної інформації. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер. : Соціологія. 2013. Т. 225, Вип. 213. С. 21-26.
19. Максимович Мирослав. Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Журналістські науки. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. № 3. С. 29–36. URL : <https://doi.org/10.23939/sjs2019.01.029>
20. Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа : у 2-х т. Запоріжжя : Дике Поле. Т. 2: Термінологічний словник основних понять і виразів: телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо, 2006. 512 с.
21. Мерло-Понті М. Видиме й невидиме: з робочими нотатками / Пер. з фр. Є. Марічев; упоряд., авт. передмови та післямови К. Лефор. Київ: Видавничий дім КМ Академія, 2003. 268 с.
22. Мироненко В. Проблеми аналізу творів фотографії в контексті фотомистецтва Києва та Львова кінця 1980-х – початку 1990-х. Сучасне мистецтво, 2009, випуск шостий. С. 381–386.
23. Москвич О. Д. Діалектика об'єктивного та суб'єктивного у фототворчості: культурологічний аспект. *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки*. Сер. : Філософські науки. 2012. № 15 С. 167–172.
24. Москвич О. Специфіка сприйняття фотографії в контексті сучасної медіареальності: культурологічний аспект. *Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова*. Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 27 (40). С. 57–64.

25. Москвич О.Д. Вплив фотографії на трансформацію життєвого простору людини. *Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць*. Випуск 726-727. Філософія. Чернівці, 2014. С. 281-285.
26. Москвич О.Д. Медіа-реальність як сучасний соціокультурний простір. *Соціологічні студії : наук.-практ. журн.* / уклад. Л.Й. Кондратик, С. А.Сальнікова. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лксі України, 2014. №2 (5). С. 52-56.
27. Москвич О.Д. Методологічні основи дослідження фотографії як культурного феномену. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України*. Філософські науки. № 13 (387). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі України, 2019. С. 65-70.
28. Москвич О.Д. Становлення філософського дискурсу фотографії. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України*. Філософські науки. № 9 (334). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі України, 2016. С. 89-94.
29. Москвич О.Д. Феноменологія сучасної медіареальності: експлікація понять. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України*. Серія: Філософські науки. Луцьк, 2014. № 18 (295) С. 68-73.
30. Нерух О. Першооснови журналістської творчості: Навчальний посібник. Х.: Світ дитинства, 2000.
31. Пилип'юк В. Українська художня фотографія : етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навч. Посібн. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : Світ, 2007. 176 с.
32. Підгурний І.С. Сучасні тенденції розвитку технології фотографії. *Вісник ХДАДМ*. 2015. № 7. № 7. С. 126-130. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2015_7_23 .
33. Правове регулювання інформаційної діяльності в Україні: Станом па 1 січня 2001 р. К.: Юрінком Інтер, 2001. 316 с.
34. Приступепко Т.О. Деякі аспекти етичної діяльності вітчизняних журналістів під час виборчих баталій. *Публіцистика і політика* : зб. наук, праць / за ред. проф. В.І. Шкляра. К., 2001. Вип. 2.
35. Приступепко Т.О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України : монографія. за ред. В. В. Різуна; Київ. нац. Ун-т імені Т.Г. Шевченка К., 2000.
36. Різун В.В. Роль ЗМК в демократичному суспільстві. *Публіцистика і політика*: зб. наук, праць / за ред. проф. В.І. Шкляра. К., 2001. Вип. 2.
37. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 407 с.
38. Табінський Я. Образ у сучасній фотожурналістиці : між мистецтвом і публіцистикою. Теле- та радіожурналістика. 2013. Випуск 12. С. 244–251.
39. Табінський Ярослав. Фотографія у системі нових медій. *Вісник Львівського університету*. Серія журналістика. 2013. Випуск 37. С. 226-333. URL : <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2013.37.5125>.
40. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів. Харків : Крук, 2003. 336 с.
41. Шаповал Юрій. Фотожурналістика : навч. посіб. Рівне : Видавництво Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. Степана Дем'янчука, 2007. 75 с.

Допоміжна

1. Капрон Рене Дж. Наставни журналістам Ассошіейтед прес. К.: Видавничій дім: «Києво–Могилянська Академія», 2005. 158 с.
2. Лаб Ф. Фотожурналістика та етика: дослідження в Центральній Європі. URL : <https://ua.ejo-online.eu/2933/etyka-ta-yakist> .
3. Максимович М. Фотоілюстрація у газеті. URL : http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/publications/visnyk26/Statti_Maxymovych.htm

4. Михальська Я. Історія фотоапарата: Світ фотографії. URL : <http://yaryna.net/istoriyafotoaparatu>
5. Петрова Н., Якубенко В. Медіа-право. К.: Інститут журналістики, 2007. 275 с.
6. Потятиник Б. Ключі до мас-медіа. Львів: ПАІС, 2002 . 235 с.
7. Путівник ретельного журналіста. К.: Інститут журналістики, 2007.175 с.
8. Різун В.В. Маси: Тексти лекцій. К.: Видавничо–поліграфічний центр «Київський університет», 2003. 118 с.
9. Універсальний журналіст. К.: Інститут журналістики, 2007. 150 с.
10. Чекмишев О.В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: Підручник-практикум. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 98 с.
11. Шаповал Ю. Г. Фотожурналістика: навч. посіб. Рівне: Волин. обереги, 2007. URL : <http://on-libr.info/index.php/2009-10-20-11-46-46/6-shapovalfotojurnalistyka>

Наталія Шотурма,
доцент кафедри журналістики